

Radosiew_2
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Czarnków	
Miejscowość	Radosiew	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	08.08.2013 r.	Miejsce wykonania	ogród informatorki
Czas trwania	1h 30 min	Forma i wielkość	nagranie audio, plik MP3, 122MB
Przeprowadzający	brak informacji	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
070_CZA_RDS	K	ok. 60-70 lat	brak	przez 20 lat była przewodniczącą KGW.

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„Jest tylko Radosiew.”
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	„Nie jest podzielone, jedynie jest Radosiew Kolonia i tam w lesie są dwa domu, ale to też się mówi Radosiew.”
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	„Mamy dwa stawy, ale bez nazwy. Rzeki nie ma, jest rów i on jest aż do Białej.”
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	„Nie ma”.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	„Nie ma”.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p>[Niemka]</p> <p>„Tutaj do nas Niemka przyjeżdżała, która tutaj wcześniej mieszkała. Miała 16 lat jak wojna się zaczęła, później byli w Niemczech. Ale przyjeżdżała do nas, dobra kobita była, przywoziła mi łąchy, ona była uczona, pracowała w banku. Mojej córce kupiła sukienkę do komunii i jej przywiozła, żeby była ubrana. Miała na imię Irena. Siedziała tu u nas po tygodniu, co roku na wakacje. A tam, to mieszkała chyba w Hanowerze. Podobało jej się tutaj, ta wieś, stodoły, drzewka. Pokój na strychu to jej zrobił brat za ich czasów.”</p>

		<p>„Ja dzieciaka bawiłam u Niemców. Było nas 10 osób w rodzinie.”</p> <p>„Tu byli osadnicy z Niemiec i Ukrainy.”</p>
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	„Nic nie ma.”
2.	św. Marcina/11 listopada	„Też nic.”
3.	Adwent	„W październiku jest różaniec codziennie o 19:30 i to kiedyś też tak było.”
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	„Dawałam swoim dzieciom prezenty, ale nie musiały czyścić butów.”
5.	Wigilia	<p>„Nieraz do córki jadę do Trzcianki, ale zazwyczaj w domu jestem i do nas przyjeżdżają.”</p> <p>„Jest kompot z suszu, pierożki z sera, pierogi ruskie, grzybki marynowane, ogórki kiszzone. Ale nie ma 12 potraw, bo kto to będzie szykował, kto to będzie jadł. ”</p> <p>„Choinka jest, zawsze mam taką mniejszą. Ubieram zawsze w Wigilię i zawsze tak było. Wieczorem w Wigilię. Są bombki, łańcuchy, laski długie, ale cukierków, ciastek już nie. Choinka stoi dwa tygodnie.”</p> <p>„Najpierw jest kolacja, śpiewamy kolędy, później prezenty i pasterka jest na sali, a kiedyś jeździliśmy do Kuźnicy.”</p> <p>„Mój mąż przychodził przebrany za Mikołaja, fajnie było, dzieci mówiły pacierz, ale moje dzieci umiały bezbłędnie, wierzą w Boga.”</p> <p>„Od zawsze robiliśmy tak, że sianko się przynosiło na obrus, to znaczy na talerzyk i na to sianko opłatek. To już moja babcia tak robiła. Dla zwierząt dawaliśmy ten żółty opłatek, krowy i konie jadły. Teraz sianko z obrusu zanoszę kozom.”</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	„To już mam wszystko ugotowane i poszykowane, i tylko siedzimy i jemy. A w Drugi Dzień Świąt to do kościoła i tylko czasami rosół robię. Przed świętami to się trzy dni szykuje, żeby później nic nie robić. Przyjeżdżają moi bracia, siostry.”

7.	Sylwester/Nowy Rok	<p>„To nieraz idziemy do Kuźnicy na zabawę, ale tutaj też jest zabawa. A bramy to wyciągali, jak się rano wstało, to nie było wiadomo, czy płotu szukać, czy bramy, czy wozu w polu. I nie wiadomo gdzie. A teraz to już nie ma tego, tak od 3 lat.”</p> <p>„Na Nowy Rok to ognisko tutaj palą i petardy strzelają, cała wieś się oświetli, ognisko jest do 3 rano. Syrena bije na Nowy Rok! Życzenia się składa.”</p>
8.	Trzech Króli	Brak informacji.
9.	Kolędniczy	„Chodzili tacy młodzi kolędnicy, takie dzieciaki z Radosiewa. To byli takie dziadki z brodą, mikołaje takie. Śpiewali, to w Wigilię. Kiedyś to ja sama chodziłam, to herody były i ja byłam herodem. Robili ludzie szczundroki, to są takie bułeczki małe i je dawali tym, co przychodzili śpiewać, tym kolędnikom. Teraz ta tradycja zanikła, już trzeci rok ich nie ma.”
10.	MB Gromnicznej	„To idzie się ze świecą do kościoła. Ja jeszcze palę gromnicę podczas burzy.”
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	„Pączki piekę na tłusty czwartek, ale wszystkie sąsiadki też robią. A na karnawał nic.”
12.	Topienie Marzanny	„To nie ma. Chociaż tutaj była kiedyś szkoła, ale później ją sprzedali i zamknęli. Moje dzieci jeszcze chodziły, do 75 roku była.”
13.	Środa Popielcowa	„Takie większe chłopaki wieszali pannom na plecy woreczki z popiołem.”
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	„Palmę robię, taką bazię, wstążeczkę wepnę i pójdę ją poświęcić na świetlicę. Później ją zabieram i w okno wstawiam, bo jak jest burza, to też piorun nie trzaśnie.”
16.	Triduum Paschalne	Brak informacji.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	<p>„Nieraz do córki jadę, a jak były małe dzieci, to wszystko tutaj robiliśmy.”</p> <p>„Chleb, sól, jajko, kawałeczek chlebka i babeczka, i baranek z masła. Pisanki robiliśmy farbkami, malowaliśmy różne ‘krokodyle’.”</p> <p>„Na jajko jeździmy też do Kuźnicy i później do Bukowca, z</p>

		tego koła seniorów. Mamy dwie Wielkanoce.” „Jak dzieci były małe, to robiły sobie gniazdka w sianku.”
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„To się leje wodą mocno, jeszcze na łóżku są, to już obrywają. Kto pierwszy się obudzi, ten leje wodą. Teraz też leją tą wodą, latają tutaj po wsi.”
19.	Zielone Świątki	„To się zielonym przyozdabia. Wpierw brzożki się przyniesie i postawi przy drzwiach, obrazy święte się przystraja.”
20.	Boże Ciało	„To z Kuźnicy jest procesja, 4 obrazy, ja dawałam obraz do ołtarza i nadal daję, ale teraz młode robią. Kiedyś ja jeździłam i przystrajałam, brzozy wycinaliśmy w lesie i później na ołtarz. Obrusy musiały być białe, kwiaty, obraz, świece, lichtarzyki.” „Zabiera się gałązkę brzozy i wtyka za obraz, i to też jest przeciw grzmotom w burzę. Później to trzeba spalić.”
21.	św. Jana	Brak informacji.
22.	MB Zielnej	„To się robi takie bukiety, jest msza w kościele w Kuźnicy, ksiądz święci. W tej wiązance musi być żyto, pszenica, owies, jęczmień. Ksiądz poświęci i to już jest po żniwach. Bukiecik się wykruszy i się spali.”
23.	MB Siewnej	„To jest święcenie ziaren, ładnie kwiatkami przybrane i to też święci ksiądz. Ale to ludzie już nie obchodzą.”
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„Ja jadę do Trzcianki, a w Radosiewie jest msza na cmentarzu o 10:30 i tutaj wszyscy idą.”
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	Brak informacji.
2.	Ślub i wesele	„Tłuczenie szkła było i jest. Młodzi mieli roboty, pełno szkła było! To chłopaki przyjechali, natłukli i musieli wyjść, dać im wódki! A teraz już sobie podstawiają beczki, kontenery i od razu wywożą.” „Jak jechali z wesela, to młodzież założyła takie sznurki, stół postawili i nie puszczali. To czasami dzieci, czasami dorośli. A

		<p>tych bram było kilka, u nas tutaj, to co najmniej 3 razy.”</p> <p>„Pod oknami to stali! Jak córkę żeniłam to, ooo, pani, ile ich stało! Sto ludzi na weselu i jeszcze kilkanaście pod płotem. Wyniosłam im jedzenie.”</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p>„Jak ktoś umarł, to trzy dni leżał w domu. Jedna kobieta odprawiała różaniec i wszyscy za nią, odpowiadali jej. To było w domu, a teraz jest w kaplicy, tam odprawiają różaniec.”</p> <p>„Jak ja męża chowałam, to karawan przyjechał z Trzcianki, wziął ciało i pojechał. A my się wszyscy zgadaliśmy i pojechaliśmy do Trzcianki na mszę i na cmentarz.”</p> <p>„Tutaj w Radosiewie też mamy cmentarz, czasami tu chowają, ale nieboszczyk i tak leży w chłodni w kaplicy.”</p>
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Brak.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	<p>„Na świetlicy mamy msze co sobotę. Ksiądz przyjeżdża i się do świetlicy idzie. Teraz jak są wakacje, to te dwa miesiące się nie odprawia.”</p> <p>„Kapliczka ma ponad 100 lat, postawiła to Niemka, bo miała dużo pieniędzy. Ona to postawiła, bo chciała, żeby pamiątka po niej została. 20 lat temu jej rodzina tu przyjechała i tą kapliczkę odnowili za jej pieniądze. To wnuki, czy prawnuki przyjechali. Teraz sołtys się tym opiekuje, dał figurę do malowania. A teraz już nikt się od tej Niemki nie odzywa.”</p>

2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak.
6.	Lokalne odpusty	„U nas nie ma odpustów, w Kuźnicy są, ale ja nie jeżdżę”.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	„Dożynki są jedynie w Kuźnicy i wszyscy tam jadą. A do kościoła to ja wieńce pletłam przez 25 lat. Różne były, okrągłe z pałkami, albo serca, na planie stożka. Zboża były, owies, pszenica, jęczmień, a na samym wierzchu to prosem, bo się tak ładnie ułożyło. To trzeba mieć drut kolczysty, żeby nie spadło i na tym się zaczepia i przywiązuje sznurkiem. Kobiety robiły małe wiązanki, a ja przywiązywałam. Warzyw i owoców tam nie było, tylko zboże i żywe kwiaty. Były konkursy na wieńce, dostawało się nagrody, jakieś garnki, takie rzeczy. Zabawa była w Kuźnicy na sali.”
2.	Dni gminy/wsi	Brak.
3.	Lokalne festyny	Brak.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	„To nasz sołtys robi na Dzień Dziecka tutaj ognisko, ławki są, miejsce jest.” „A ja to jestem w tym Kole Seniorów z Kuźnicy i dwa razy w roku robimy spotkanie u nas tutaj w Radosiewie, też jest ognisko, grill, bawimy się.” „Na świetlicy jest raz w tygodniu aerobik i wszystkie panie chodzą.” „Robiliśmy zabawy, Dzień Kobiet, po 30 kobiet było! Ja tu z panią leśniczową tak organizowałyśmy. A teraz nadal sobie ten Dzień Kobiet organizują, mnie proszą, ale ja już nie chodzę. Młode teraz chodzą.”